

ΑΠΟΦΑΣΗ ΑΡΙΘ. 809/2023*

Η ΕΠΙΤΡΟΠΗ ΑΝΤΑΓΩΝΙΣΜΟΥ

ΣΕ ΤΜΗΜΑ

Συνεδρίασε στην Αίθουσα Συνεδριάσεων του 1ου ορόφου του κτηρίου των γραφείων της, επί της οδού Κότσικα 1Α, Αθήνα, την 22^α Φεβρουαρίου 2023, ημέρα Τετάρτη και ώρα 11:30, με την εξής σύνθεση:

Προεδρεύουσα: Χαρίκλεια Νικολοπούλου (Αντιπρόεδρος ΕΑ).

Μέλη: Παναγιώτης Φώτης (Εισηγητής),
Ιωάννης Στεφάτος και
Μιχαήλ Πολέμης, σε αναπλήρωση του τακτικού μέλους Σωτηρίου Καρκαλάκου.

Γραμματέας: Ευαγγελία Ρουμπή.

Θέμα της συνεδρίασης: Λήψη απόφασης επί της γνωστοποίησης συγκέντρωσης σύμφωνα με τα άρθρα 5 έως 10 του Ν. 3959/2011 που αφορά στην απόκτηση αποκλειστικού ελέγχου από την εταιρία με την επωνυμία «ΠΥΡΣΟΣ ΑΝΩΝΥΜΗ ΕΤΑΙΡΕΙΑ ΣΥΜΜΕΤΟΧΩΝ» επί της εταιρίας με την επωνυμία «ΠΡΟΜΗΘΕΑΣ GAS ΑΝΩΝΥΜΗ ΕΛΛΗΝΟΡΩΣΙΚΗ – ΚΑΤΑΣΚΕΥΑΣΤΙΚΗ – ΕΜΠΟΡΙΚΗ – ΤΕΧΝΙΚΗ ΚΑΙ ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΚΗ ΕΤΑΙΡΕΙΑ».

Στην αρχή της συζήτησης, το λόγο έλαβε ο Εισηγητής της υπόθεσης, Παναγιώτης Φώτης, ο οποίος ανέπτυξε συνοπτικά το περιεχόμενο της υπ' αριθ. πρωτ. 1637/21.02.2023 γραπτής εισήγησης επί της κρινόμενης υπόθεσης και πρότεινε, για τους λόγους που αναφέρονται αναλυτικά σε αυτή, την έγκριση από την Επιτροπή Ανταγωνισμού, κατ' άρθρο 8 παρ. 3 του Ν. 3959/2011, της υπ' αριθ. πρωτ. 255/11.01.2023 γνωστοποιηθείσας συγκέντρωσης που αφορά την απόκτηση αποκλειστικού ελέγχου από την «ΠΥΡΣΟΣ ΑΝΩΝΥΜΗ ΕΤΑΙΡΕΙΑ ΣΥΜΜΕΤΟΧΩΝ» επί της «ΠΡΟΜΗΘΕΑΣ GAS ΑΝΩΝΥΜΗ ΕΛΛΗΝΟΡΩΣΙΚΗ-ΚΑΤΑΣΚΕΥΑΣΤΙΚΗ – ΕΜΠΟΡΙΚΗ – ΤΕΧΝΙΚΗ ΚΑΙ ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΚΗ ΕΤΑΙΡΕΙΑ», δεδομένου ότι η εν λόγω συγκέντρωση, παρ' ότι εμπίπτει στο πεδίο εφαρμογής της παραγράφου 1 του άρθρου 6 Ν. 3959/2011, δεν προκαλεί σοβαρές αμφιβολίες, ως προς το συμβατό αυτής με τις απαιτήσεις λειτουργίας του ανταγωνισμού στις επιμέρους αγορές στις οποίες αφορά.

---

* Η παρούσα απόφαση εκδίδεται σε δύο (2) επιπλέον εκδόσεις με τα διακριτικά: (1) Προς Δημοσίευση στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως, (2) Έκδοση για την εταιρία «ΠΥΡΣΟΣ ΑΝΩΝΥΜΗ ΕΤΑΙΡΕΙΑ ΣΥΜΜΕΤΟΧΩΝ». Από τις παραπάνω εκδόσεις έχουν αφαιρεθεί τα απόρρητα επιχειρηματικά στοιχεία (όπου η ένδειξη [...]) τα οποία δεν θα πρέπει να περιέλθουν σε γνώση του αντίστοιχου αποδέκτη της έκδοσης, σύμφωνα με το άρθρο 41 του ν. 3959/2011 (ΦΕΚ 93 Α'/20.4.2011), όπως ισχύει, και τον Κανονισμό Λειτουργίας και Διαχείρισης της Επιτροπής Ανταγωνισμού (ΦΕΚ 1790/ Β'/21.3.2023).

Η Επιτροπή στη συνέχεια, προχώρησε σε διάσκεψη επί της ως άνω υπόθεσης με τη συμμετοχή του Εισηγητή, Παναγιώτη Φώτη, ο οποίος δεν έλαβε μέρος στην ψηφοφορία, και αφού έλαβε υπόψη την υπ' αριθ. πρωτ. 1637/21.02.2023 Έκθεση του αρμόδιου Εισηγητή, τα στοιχεία του φακέλου της κρινόμενης υπόθεσης, τις απόψεις των μελών και το ισχύον νομικό πλαίσιο,

ΣΚΕΦΘΗΚΕ ΩΣ ΕΞΗΣ:

I. Η ΓΝΩΣΤΟΠΟΙΗΘΕΙΣΑ ΠΡΑΞΗ¹ ΚΑΙ ΤΑ ΕΜΠΛΕΚΟΜΕΝΑ ΜΕΡΗ

1. Δυνάμει της από 12.12.2022 Συμφωνίας Εξαγοράς Μετοχών μεταξύ της ΠΡΟΜΗΘΕΑΣ GAS ΑΝΩΝΥΜΗ ΕΛΛΗΝΟΡΩΣΙΚΗ- ΚΑΤΑΣΚΕΥΑΣΤΙΚΗ – ΕΜΠΟΡΙΚΗ – ΤΕΧΝΙΚΗ ΚΑΙ ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΚΗ ΕΤΑΙΡΕΙΑ (εφεξής και «ΠΡΟΜΗΘΕΑΣ» ή «Εταιρία – Στόχος») και της ΠΥΡΣΟΣ ΑΝΩΝΥΜΗ ΕΤΑΙΡΕΙΑ ΣΥΜΜΕΤΟΧΩΝ (εφεξής και «ΠΥΡΣΟΣ» ή «Γνωστοποιούσα»), η τελευταία θα αποκτήσει το σύνολο των μετοχών ιδιοκτησίας της Πωλήτριας, ήτοι 18.809.671 κοινές μετοχές της ΠΡΟΜΗΘΕΑΣ, που αντιστοιχούν σε ποσοστό 50% του μετοχικού κεφαλαίου της ΠΡΟΜΗΘΕΑΣ, έναντι του τιμήματος των [...]€ και θα καταστεί κυρία του συνόλου (100%) του μετοχικού κεφαλαίου της ΠΡΟΜΗΘΕΑΣ αποκτώντας τον αποκλειστικό έλεγχο αυτής² (μεταβολή από κοινό σε αποκλειστικό έλεγχο, (βλ. και παρ. 5-6 κατωτέρω).
2. Σχετικά με την εν λόγω συναλλαγή, σε συνέχεια του υπ' αριθ. πρωτ. 11359/15.12.2022 αιτήματος της ΠΥΡΣΟΣ και με την υπ' αριθ. 804/2022 Απόφαση της Επιτροπής Ανταγωνισμού (εφεξής και «ΕΑ») χορηγήθηκε άδεια παρέκκλισης από την υποχρέωση αναστολής πραγματοποίησης της συγκέντρωσης μέχρι την έκδοση της οριστικής απόφασης της ΕΑ επί της συγκέντρωσης, υπό την προϋπόθεση τήρησης των όρων που ανέλαβε η ΠΥΡΣΟΣ με το ως άνω αίτημά της.
3. Η ΠΥΡΣΟΣ είναι εταιρία του [...]³ και αποτελεί εταιρία χαρτοφυλακίου (holding company) με δραστηριότητες: (α) τη συμμετοχή σε εταιρίες σχετικές με οποιονδήποτε τομέα οικονομικής δραστηριότητας και (β) την πραγματοποίηση επενδύσεων σε αξιόγραφα⁴.
4. Η ΠΡΟΜΗΘΕΑΣ τελεί υπό τον κοινό έλεγχο της ΠΥΡΣΟΣ και της εταιρείας [...] («Πωλήτρια»), καθεμία από τις οποίες κατέχει το 50% του μετοχικού κεφαλαίου της ΠΡΟΜΗΘΕΑΣ. Το βασικό αντικείμενο των δραστηριοτήτων της εταιρείας είναι η πρωτογενής εισαγωγή και χονδρική προμήθεια φυσικού αερίου στην ελληνική επικράτεια και (σε πιο περιορισμένη κλίμακα) η λιανική προμήθεια φυσικού αερίου. Δραστηριοποιείται επίσης στην κατασκευή έργων υποδομής σε σχέση με το φυσικό αέριο και στην κατασκευή μονάδων παραγωγής ηλεκτρικής ενέργειας, χωρίς εντούτοις

¹ Αριθμός πρωτοκόλλου γνωστοποίησης: 255/11.1.2023.

² Απόκτηση αποκλειστικού ελέγχου (άρθρο 5 παρ. 2 περ. β' ν. 3959/2011).

³ Βλ. παρ. 16 του εντύπου γνωστοποίησης (εφεξής και η «Γνωστοποίηση»).

⁴ Βλ. σχετικά Γνωστοποίηση, καθώς και την υπ' αριθ. πρωτ. 959/31.1.2023 επιστολή παροχής στοιχείων της ΠΥΡΣΟΣ μετά των Παραρτημάτων της.

να έχει κατασκευάσει οποιοδήποτε σχετικό έργο την τελευταία πενταετία. Τέλος, η εταιρία δραστηριοποιείται στην εκμετάλλευση τριών επιχειρηματικών ακινήτων ιδιοκτησίας της στην Αθήνα.

I.A.1 Σύντομη περιγραφή της συναλλαγής και των βημάτων αυτής

I.A.2 Φύση του αποκτώμενου ελέγχου

5. Προ της ολοκλήρωσης της συγκέντρωσης, η ΠΡΟΜΗΘΕΑΣ τελούσε υπό τον κοινό έλεγχο της Πωλήτριας και της ΠΥΡΣΟΣ, δεδομένου ότι, όπως προκύπτει από το Καταστατικό της ΠΡΟΜΗΘΕΑΣ⁵ και από την από [...] Συμφωνία Μετόχων αυτής, όπως ισχύει:
  - α) οι δύο μέτοχοι διαθέτουν ίσο αριθμό μετοχών και ψήφων και διορίζουν εξ ημισείας τα όργανα διοίκησης της εταιρίας.
  - β) για την απαρτία και τη λήψη αποφάσεων των διαφόρων οργάνων διοίκησης της εταιρίας απαιτείται η παρουσία και η ψήφος προσώπων διορισμένων και από τους δύο μετόχους⁶.
6. Μετά την ολοκλήρωση της συγκέντρωσης, η ΠΥΡΣΟΣ θα ασκεί τον αποκλειστικό έλεγχο της ΠΡΟΜΗΘΕΑΣ και ως εκ τούτου, επέρχεται, δια της συναλλαγής, μεταβολή στην ποιότητα του ασκούμενου επί της ΠΡΟΜΗΘΕΑΣ ελέγχου από κοινό σε αποκλειστικό.

II. ΑΡΜΟΔΙΟΤΗΤΑ ΕΑ

II.A Πλήρωση ορίων γνωστοποίησης βάσει του άρθρου 6 παρ. 1 ν. 3959/2011. Μη πλήρωση των κοινοτικών ορίων γνωστοποίησης (άρθρο 1 παρ. 2 ή παρ. 3 του Κανονισμού 139/2004)

7. Η παρούσα συγκέντρωση πληροί τα όρια του άρθρου 6 παρ. 1 ν. 3959/2011, όπως ισχύει⁷.

⁵ Προσκομισθέν ως Παράρτημα 4 της Γνωστοποίησης.

⁶ Βλ. ενδεικτικά τον όρο 11 της από 18.4.1991 Συμφωνίας Μετόχων μεταξύ των ιδρυτικών εταιριών-μετόχων της ΠΡΟΜΗΘΕΑΣ (προσκομισθείσα με την υπ' αριθ. πρωτ. 959/31.1.2023 επιστολή παροχής στοιχείων της Γνωστοποιούσας), που ρυθμίζει τα ζητήματα του διορισμού μελών και του τρόπου λήψης αποφάσεων του Διοικητικού Συμβουλίου, του Συμβουλίου Μετόχων και της Εκτελεστικής Επιτροπής της εταιρίας.

⁷ «Κάθε συγκέντρωση επιχειρήσεων πρέπει να γνωστοποιείται στην Επιτροπή Ανταγωνισμού μέσα σε τριάντα (30) ημέρες από τη σύναψη της συμφωνίας ή της δημοσίευση της προσφοράς ή ανταλλαγής ή την ανάληψη υποχρέωσης για την απόκτηση συμμετοχής, που εξασφαλίζει τον έλεγχο της επιχείρησης, όταν ο συνολικός κύκλος εργασιών όλων των επιχειρήσεων που συμμετέχουν στη συγκέντρωση κατά το άρθρο 10 ανέρχεται στην παγκόσμια αγορά τουλάχιστον σε εκατόν πενήντα εκατομμύρια (150.000.000) ευρώ και δύο (2) τουλάχιστον από τις συμμετέχουσες επιχειρήσεις πραγματοποιούν, η καθεμία χωριστά, συνολικό κύκλο εργασιών άνω των δεκαπέντε εκατομμυρίων (15.000.000) ευρώ στην ελληνική αγορά».

Κύκλος εργασιών 2021	Παγκόσμιος	Ελληνικός
ΠΥΡΣΟΣ/[...] ⁸	[...]	[...]
ΠΡΟΜΗΘΕΑΣ	[...]	[...]
Σύνολο	[...]	[...]

8. Η παρούσα συγκέντρωση δεν έχει κοινοτική διάσταση διότι, με βάση τα προσκομισθέντα στοιχεία, ο παγκόσμιος κύκλος εργασιών των συμμετεχουσών στη συγκέντρωση επιχειρήσεων (ΠΥΡΣΟΣ και ΠΡΟΜΗΘΕΑΣ) δεν υπερβαίνει τα 2,5 δις ευρώ, μη πληρουμένων συνεπώς των ποσοτικών ορίων των παρ. 2 και 3 του άρθρου 1 του ως άνω Κανονισμού⁹. Επιπρόσθετα και οι δύο συμμετέχουσες στην παρούσα πραγματοποιούν άνω των 2/3 του κοινοτικού κύκλου εργασιών στους σε ένα κράτος-μέλος και συγκεκριμένα στην Ελλάδα.

III. ΕΛΕΓΧΟΣ ΠΑΡΑΔΕΚΤΟΥ, ΕΜΠΡΟΘΕΣΜΟΥ ΚΑΙ ΠΡΟΣΗΚΟΝΤΟΣ ΓΝΩΣΤΟΠΟΙΗΣΗΣ

III.A Παραδεκτό γνωστοποίησης (άρθρο 6 παρ. 1 ν. 3959/2011, 6 παρ. 6 ν. 3959/2011 και Απόφαση ΕΑ 780/2022)

9. Η πληρωμή του παραβόλου από το γνωστοποιούν μέρος έλαβε χώρα στις 10.1.2023 με την υπ' αριθ. 30007700301048119622 ηλεκτρονική τραπεζική συναλλαγή. Η γνωστοποιηθείσα πράξη αναρτήθηκε στο site της ΕΑ στις 7.2.2023¹⁰ χωρίς να υποβληθούν στοιχεία ή παρατηρήσεις από τρίτα μέρη.

III.B Εμπρόθεσμο γνωστοποίησης (6 παρ. 1 του Ν. 3959/2011). Προσήκον γνωστοποίησης (άρθρο 8 παρ. 11 του ν. 3959/2011)

10. Η παρούσα συγκέντρωση υπεβλήθη εμπροθέσμως. Ειδικότερα, η πράξη και ημερομηνία εκκίνησης προθεσμίας γνωστοποίησης (άρθρο 6 παρ. 2 του ν. 3959/2011) είναι η από 12.12.2022 Συμφωνία Εξαγοράς Μετοχών μεταξύ της Πωλήτριας και της ΠΥΡΣΟΣ (βλ. παρ. 1 ανωτέρω), η οποία γνωστοποιήθηκε στην ΕΑ στις 11/01/2023 (βλ. υπ. 1 ανωτέρω). Η Γνωστοποίηση κατέστη προσήκουσα στις 31.1.2023¹¹. Συνεπώς, η προθεσμία έκδοσης απόφασης της ΕΑ επί της γνωστοποιηθείσας συγκέντρωσης παρέρχεται στις 1.3.2023.

⁸ Συμπεριλαμβανομένου του κύκλου εργασιών όλων των εταιριών του [...] που περιλαμβάνονται στο Παράρτημα Δ της υπ' αριθ. πρωτ. 959/31.01.2023 επιστολής παροχής στοιχείων της ΠΥΡΣΟΣ, αλλά μη συμπεριλαμβανομένης της ΠΡΟΜΗΘΕΑΣ.

⁹ [...] ¹⁰ Βλ. σχετικά <https://www.epant.gr/enimerosi/anakoinosi-sygentroseon/item/2512-apoktisi-apokleistikoy-elegxou-tis-promitheas-gas-apo-tin-pyrsos-a-e.html>.

¹⁰ Βλ. σχετικά <https://www.epant.gr/enimerosi/anakoinosi-sygentroseon/item/2512-apoktisi-apokleistikoy-elegxou-tis-promitheas-gas-apo-tin-pyrsos-a-e.html>.

¹¹ Προκειμένου να συμπληρωθεί η γνωστοποίηση, η Υπηρεσία απέστειλε την υπ' αριθ. πρωτ. 614/20.01.2023 επιστολή παροχής στοιχείων, στην οποία η ΠΥΡΣΟΣ απάντησε με την υπ' αριθ. πρωτ. 959/31.1.2023 επιστολή παροχής στοιχείων.

IV. ΣΧΕΤΙΚΕΣ ΑΓΟΡΕΣ ΠΡΟΪΟΝΤΩΝ/ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ

IV.A Σχετικές Προϊοντικές Αγορές

11. Οι σχετικές προιοντικές αγορές που αφορούν την παρούσα συγκέντρωση είναι οι εξής:
12. **α) Αγορά πρωτογενούς προμήθειας φυσικού αερίου¹²:** Στην εν λόγω αγορά δραστηριοποιούνται οι εισαγωγείς/ χονδρέμποροι που εισάγουν φυσικό αέριο από παραγωγούς χονδρεμπόρους εκτός επικράτειας και το μεταπωλούν σε χονδρεμπόρους εντός της ελληνικής επικράτειας^{13,14}. Στην αγορά αυτή δραστηριοποιείται μόνο η ΠΡΟΜΗΘΕΑΣ. Σύμφωνα με τη Γνωστοποίηση, η ΠΡΟΜΗΘΕΑΣ έχει μόνον πολύ περιορισμένη παρουσία στην δευτερογενή αγορά χονδρικής προμήθειας φυσικού αερίου. Καμία άλλη εταιρία του [...] δεν έχει δραστηριοποίηση σε αυτήν ή οποιαδήποτε άλλη αγορά φυσικού αερίου και συνεπώς δεν υπάρχουν οριζόντιες επικαλύψεις¹⁵.
13. **β) Αγορά λιανικής προμήθειας φυσικού αερίου,** ήτοι η προμήθεια φυσικού αερίου σε τελικούς καταναλωτές¹⁶, με τις επιμέρους υποδιακρίσεις αυτής, σε:

βα) αγορά λιανικής προμήθειας σε ηλεκτροπαραγωγούς. Πρόκειται για τους κατόχους άδειας ηλεκτροπαραγωγής, οι οποίοι χρησιμοποιούν φυσικό αέριο για την παραγωγή ηλεκτρικής ενέργειας,

---

¹² Η αγορά αυτή διακρίνεται από τη δευτερογενή αγορά χονδρικής προμήθειας φυσικού αερίου, στην οποία δραστηριοποιούνται οι εισαγωγείς/ χονδρέμποροι που προμηθεύονται φυσικό αέριο από τους εισαγωγείς, προκειμένου να το πωλήσουν σε μικρότερους προμηθευτές. Η διάκριση αυτή δεν απαντάται στη νομολογία της ΕΕ, η οποία διακρίνει μόνον την αγορά χονδρικής προμήθειας φυσικού αερίου, ήτοι την προμήθεια φυσικού αερίου από τους χονδρεμπόρους προς μεταπώληση είτε σε άλλους χονδρεμπόρους είτε σε προμηθευτές (retailers). Βλ. γενικά για τις αγορές φυσικού αερίου ενδεικτικά και όχι περιοριστικά τις αποφάσεις της ΕΕ στις υποθέσεις M. 10139 – DESFA/ COPELOUZOU/ DEPA/GASLOG/BTG/GASTRADE, COMP/M. 7936 – PETROL/ GEOPLIN, COM/M. 8358-MACQUARIE/ NATIONAL GRID/ GAS DISTRIBUTION BUSINESS OF NATIONAL GRID, COMP/ M. 7602 – DEUTSCHE TELEKOM GROUP/ MET HOLDINGS/ JV, COMP/M. 6477- BP/ CHEVRON/ ENI/ SONANGOL/ TOTAL/ JV, COM/M. 5944 – OSAKA/ UFG/ INFRASTRUCTURE ARZAK/ SAGGAS, COMP/M. 5602 – RREEF FUND/ BP/ EVE/ REPOSOL/ BBG, COMP/M. 5649 – RREEF FUND/ ENDESA/ UFG/ SAGGAS, COMP/ M. 5220 – ENI/ DISTRIGAZ, COMP/ M. 3440 – EDP/GDP/ ENI, COMP/ M. 3696 – E.ON/ MOL, COMP/M. 3868 – DONG/ ELSAM/ ENERGI E2, COMP/ M. 4180 – GAZ DE FRANCE/ SUEZ, COMP/ M. 3294 – EXXONMOBIL/ BEB, COMP/M. 3293- SHELL/ BP. Βλ. και την υπ’ αριθ. 672/2018 Απόφαση της ΕΑ- ΔΕΠΑ/ ΕΠΑ ΑΤΤΙΚΗΣ/ ΕΔΑ ΑΤΤΙΚΗΣ, καθώς και την υπ’ αριθ. 555/VII/2012 Απόφαση ΕΑ.

¹³ Βλ. την υπ’ αριθ. 723/2020 Απόφαση της ΕΑ, σκ. 76 επ.

¹⁴ Σύμφωνα με πάγια πρακτική της ΕΑ και της ΕΕ, διακρίνονται οι εξής αγορές φυσικού αερίου: α) αγορά έρευνας, εξόρυξης και παραγωγής φυσικού αερίου (με ενδεχόμενες επιμέρους διακρίσεις, περιλαμβανομένης ή/ και μη της παραγωγής υδροποιημένου φυσικού αερίου), β) αγορά μεταφοράς φυσικού αερίου μέσω δικτύου αγωγών υψηλής πίεσης (με ενδεχόμενη διάκριση σε πρωτογενή και δευτερογενή αγορά (δεσμευμένη μεταφορική ικανότητα), γ) αγορά διανομής φυσικού αερίου μέσω δικτύων αγωγών μέσης και χαμηλής πίεσης, δ) αγορά αποθήκευσης φυσικού αερίου, ε) αγορά εμπορίας φυσικού αερίου, ε) αγορά προμήθειας φυσικού αερίου, στ) αγορά υπηρεσιών δικτύων φυσικού αερίου και ζ) αγορά υποδομών για εισαγωγή φυσικού αερίου. Βλ. την προαναφερόμενη υπ’ αριθ. 672/2018 Απόφαση ΕΑ και την παρ. 73 της Γνωστοποίησης και τη νομολογία στην οποία παραπέμπει.

¹⁵ Ως προς την αγορά υποδομών για εισαγωγή φυσικού αερίου, η Γνωστοποιούσα υπενθυμίζει [...].

¹⁶ Βλ. τις υπ’ αριθ. 723/2020 και 672/2018 Αποφάσεις ΕΑ. Για ευρωπαϊκή νομολογία βλ. τις αποφάσεις που αναφέρονται στην υπό (α) αγορά.

ββ) αγορά προμήθειας σε μεγάλους βιομηχανικούς πελάτες, δηλαδή τους πελάτες που προμηθεύονται φυσικό αέριο για βιομηχανική χρήση, με πραγματική κατανάλωση μεγαλύτερη των 100 GWh ανά έτος,

βγ) αγορά προμήθειας σε μεσαίους και μικρούς βιομηχανικούς πελάτες, ήτοι πελάτες που προμηθεύονται φυσικό αέριο για βιομηχανική χρήση με πραγματική κατανάλωση μεγαλύτερη των 2,2 GWh ανά έτος και μικρότερη των 100 GWh ανά έτος (μεσαίοι πελάτες) ή πελάτες που προμηθεύονται φυσικό αέριο για βιομηχανική χρήση με πραγματική κατανάλωση μικρότερη των 2,2GWh ανά έτος και εμπορικούς πελάτες,

βδ) αγορά προμήθειας σε οικιακούς πελάτες, ήτοι πελάτες που προμηθεύονται φυσικό αέριο για οικιακή χρήση.

14. Στην αγορά αυτή, και συγκεκριμένα στις υπο- αγορές της προμήθειας σε μεγάλους και μεσαίους βιομηχανικούς πελάτες και σε ηλεκτροπαραγωγούς, δραστηριοποιείται μόνον η ΠΡΟΜΗΘΕΑΣ και συνεπώς δεν υπάρχουν οριζόντιες επικαλύψεις.
15. **γ) Αγορά κατασκευής μονάδων παραγωγής ηλεκτρικής ενέργειας:** Με βάση τόσο την ενωσιακή όσο και την εθνική νομολογία¹⁷, η αγορά αυτή αποτελεί διακριτή αγορά υπηρεσιών, δεδομένης της εξειδικευμένης τεχνικής ικανότητας που απαιτείται, του μεγέθους και της αξίας των έργων αυτών, που δεν επιτρέπει τη δραστηριοποίηση του συνόλου των κατασκευαστικών εταιριών στα έργα. Είναι δυνατή η περαιτέρω διάκριση της αγοράς αυτής με βάση τον τύπο της μονάδας παραγωγής, τον απαραίτητο τεχνολογικό εξοπλισμό ή το είδος της πρώτης ύλης που χρησιμοποιείται για την παραγωγή της ηλεκτρικής ενέργειας¹⁸. Πάντως, η ΕΕ έχει αφήσει ανοιχτή την περαιτέρω διάκριση της αγοράς. Εν προκειμένω, τυχόν περαιτέρω κατάτμηση της αγοράς δεν κρίνεται αναγκαία, καθώς ουδεμία αλλαγή στην ανταγωνιστική δομή της αγοράς επέρχεται συνεπεία της γνωστοποιούμενης συναλλαγής (διότι αφορά σε μεταβολή από κοινό έλεγχο σε αποκλειστικό) και συνεπώς, ακόμη και υπό τη στενότερη δυνατή οριοθέτηση της σχετικής αγοράς, η γνωστοποιηθείσα πράξη δεν δύναται να περιορίσει εν γένει τον ανταγωνισμό.
16. Στην αγορά αυτή υφίσταται οριζόντια επικάλυψη, ωστόσο η ΠΡΟΜΗΘΕΑΣ δεν έχει καθόλου δραστηριοποίηση την τελευταία πενταετία και το ίδιο ισχύει και για την εταιρία του [...] «[...]» (εφεξής και “[...]”), ενώ και η δραστηριοποίηση των λοιπών εταιριών του [...] (και συγκεκριμένα των εταιριών «[...]» και «[...]») είναι αμελητέα. Επιπλέον, η αγορά αυτή αποτελεί καθέτως συνδεδεμένη αγορά με την αγορά παραγωγής και χονδρικής προμήθειας ηλεκτρικής ενέργειας, πλην όμως λόγω της απουσίας δραστηριοποίησης της Εταιρίας – Στόχου κατά την τελευταία πενταετία στην ανάντη αγορά και της σε κάθε περίπτωση αμελητέας δραστηριοποίησης των λοιπών εταιριών

¹⁷ Βλ. τις αποφάσεις ΕΕ COMP/ M. 5445 – MYTILINEOS/ MOTOR OIL/ CORINTHOS POWER, COMP/ M. 3653 – SIEMENS/ VA TECH, COMP/ M. 6350 – SIEMENS/ NEM HOLDING και τις αποφάσεις ΕΑ υπ’ αριθ. 577/IV/2013, 694/2019, 740/2021, 744/2021 και 747/2021. Βλ. και παρ. 92 επ. Γνωστοποίησης.

¹⁸ Ήτοι μονάδες θερμικές (λιγνιτικές, φυσικού αερίου, πετρελαϊκές), υδροηλεκτρικές και μονάδες παραγωγής Ανανεώσιμων Πηγών Ενέργειας (ΑΠΕ- αιολικά, φωτοβολταϊκά πάρκα, μικρά υδροηλεκτρικά).

του [...] και στις δύο αγορές, η σχέση αυτή δεν αξιολογείται περαιτέρω.

17. **δ) Αγορά παραγωγής και προμήθειας ηλεκτρικής ενέργειας**, στην οποία δραστηριοποιούνται εταιρίες του [...] «[...]».
18. Σύμφωνα με τη Γνωστοποίηση, η αγορά παραγωγής και χονδρικής προμήθειας ηλεκτρικής ενέργειας¹⁹ περιλαμβάνει, κατά πάγια πρακτική της ΕΕ, την παραγωγή ηλεκτρικής ενέργειας σε σταθμούς ηλεκτροπαραγωγής, τις εισαγωγές ηλεκτρικής ενέργειας μέσω διεθνών διασυνδέσεων, καθώς και την πώληση ηλεκτρικής ενέργειας στη χονδρεμπορική αγορά στους εμπόρους, τους διανομείς και τους βιομηχανικούς τελικούς χρήστες. Η ΕΕ δεν προβαίνει σε περαιτέρω διάκριση των αγορών με βάση τον τρόπο ή το μέσο παραγωγής ηλεκτρικής ενέργειας, διάκριση γίνεται όμως σε Διασυνδεδεμένα και Μη Διασυνδεδεμένα Συστήματα. Αντίστοιχα, η ΕΑ στις αποφάσεις της ορίζει την εν λόγω αγορά ως την αγορά παραγωγής ηλεκτρικής ενέργειας και έγχυσης της στο σύστημα, συμπεριλαμβανομένων των εισαγωγών με διάκριση όχι ως προς τον τρόπο παραγωγής, αλλά μόνον σε Διασυνδεδεμένο και Μη Διασυνδεδεμένο Σύστημα.
19. Η αγορά αυτή αποτελεί καθέτως συνδεδεμένη αγορά με την αγορά προμήθειας φυσικού αερίου, στην οποία δραστηριοποιείται η ΠΡΟΜΗΘΕΑΣ. Σε καμία εκ των αγορών αυτών εντούτοις, τα μερίδια αγοράς των δραστηριοποιούμενων επιχειρήσεων δεν υπερβαίνουν το 25%, στη δε ανάντη αγορά της προμήθειας φυσικού αερίου, το μερίδιο της ΠΡΟΜΗΘΕΑΣ βαίνει διαρκώς μειούμενο κατά τα τελευταία έτη.
20. **ε) Αγορά κατασκευής έργων (δημοσίων και ιδιωτικών)**: Οι συμμετέχουσες επιχειρήσεις έχουν δραστηριοποίηση στην κατασκευή έργων στον τομέα του φυσικού αερίου και της ηλεκτρικής ενέργειας, τα οποία δεν αποτελούν διακριτές αγορές, αλλά, κατά τα αναφερόμενα στη Γνωστοποίηση²⁰, υπάγονται στην ευρύτερη κατηγορία της κατασκευής έργων. Η αγορά αυτή διακρίνεται περαιτέρω σε ιδιωτικά και δημόσια έργα²¹. Υφίσταται επίσης η διάκριση σε κατασκευή κτιρίων (με περαιτέρω διάκριση σε δημόσια και ιδιωτικά έργα) και σε έργα υποδομών (νοουμένων ενδεικτικά των οδικών έργων, σιδηροδρόμων, τούνελ και γεφυρών), δεδομένου ότι απαιτούνται διαφορετικές ικανότητες, εξοπλισμός και μηχανήματα για τη δραστηριοποίηση των εταιριών στις αγορές αυτές²². Τέλος, διάκριση μπορεί να γίνει ανάλογα με το μέγεθος

¹⁹ Βλ. ενδεικτικά τις αποφάσεις της ΕΑ υπ' αριθ. 339/V/2007, 389/V/2008, 466/V/2009, 577/VII/2013, 621/2015, 666/2018, 646/2019 και 740/2021. Βλ. επίσης τις αποφάσεις ΕΕ COMP/ M. 4180 – GAZ DE FRANCE/ SUEZ, COMP/ M. 5591 – CEZB/ JAVYS/ JESS JV, COMP/ M. 5467 - RWE/ ESSENT, COMP/ M. 3696 – E.ON/ MOL, COMP/ M. 3268 – SYDKRAFT GRANINGE, COMP/ M. 3729 – EDF/ AEM/ EDISON, COMP/ M. 5249 - EDISON/ HELLENIC PETROLEUM JV, COMP/ M. 5366 – IBERDROLA RENOVABLES/ GAMESA, COMP/ M. 5445 – MYTILINEOS/ MOTOR OIL/ CORINTHOS POWER, COMP/ M. 5711 – RWE/ ENSYS. Για τις περαιτέρω διακρίσεις των αγορών ηλεκτρικής ενέργειας, η αναφορά και ανάλυση στις οποίες παρέλκει στα πλαίσια της παρούσας. Βλ. τις προαναφερόμενες αποφάσεις, καθώς και τις παρ. 88 επ. της Γνωστοποίησης.

²⁰ Βλ. παρ. 96 Γνωστοποίησης.

²¹ Με βάση τη νομολογία της ΕΑ, βλ. ενδεικτικά τις υπ' αριθ. 190/III/2001, 208/III/2002, 324/V/2006, 338/V/2007, 372/V/2007, 486/VI/2010 και 715/2020 Αποφάσεις ΕΑ.

²² Βλ. ενδεικτικά τις αποφάσεις ΕΕ COMP/ M.4867 – SACYR/ VALLEHERMOSO EIFFAGE, COMP/ M.4249 - ABERTIS/ AUTOSTRADE, COMP/ M.4087 – EIFFAGE/ MACQURIE/ APRR, COMP/ M.1157 – SNANSKA/ SCANCEM, COMP/ M.874 – AMEC/ FIANCIERE SPIE BATIGNOLLES/ SPIE BATIGNOLLES.

του κατασκευαστικού έργου, καθώς οι συνθήκες ανταγωνισμού διαφέρουν σημαντικά μεταξύ μικρών και μεγάλων έργων²³.

21. Κατά την άποψη της Γνωστοποιούσας, ως σχετική αγορά εν προκειμένω δύναται να οριστεί η αγορά κατασκευής έργων, δημοσίων και ιδιωτικών²⁴.
22. Στην αγορά αυτή υφίσταται οριζόντια επικάλυψη, ωστόσο το μέγεθος της είναι αμελητέο δεδομένης της μη δραστηριοποίησης της ΠΡΟΜΗΘΕΑΣ κατά την τελευταία πενταετία, και της, σε κάθε περίπτωση, αμελητέας δραστηριοποίησης των λοιπών εταιριών του [...] ²⁵.
23. **στ) Αγορά κτηματομεσιτικών υπηρεσιών:** Με βάση τη νομολογία της ΕΕ²⁶ και της ΕΑ²⁷, η ευρύτερη αυτή αγορά κτηματομεσιτικών υπηρεσιών δύναται να διακριθεί μεταξύ ακινήτων οικιστικής και εμπορικής χρήσης και περαιτέρω αναλόγως των υπηρεσιών σε : α) υπηρεσίες διαχείρισης ακινήτων για λογαριασμό τρίτων (real estate management), β) σε απόκτηση και εκμετάλλευση ακινήτων μέσω ενεργειών εκμίσθωσής τους (real estate rental), γ) απόκτηση ακίνητης περιουσίας με σκοπό την κατασκευή νέων κτιρίων ή επισκευών υφιστάμενων για επενδυτικούς σκοπούς (real estate development), δ) υπηρεσίες διαχείρισης χαρτοφυλακίου παγίων (asset management of real estate portfolios), ε) υπηρεσίες εκτίμησης ακινήτων (real estate appraisal and valuation), στ) υπηρεσίες μεσετείας (brokerage) και ζ) συμβουλευτικές υπηρεσίες (consulting). Εντούτοις, λόγω του μεγάλου αριθμού δραστηριοποιούμενων φυσικών και νομικών προσώπων και των μικρών μεριδίων αγοράς αυτών, το ζήτημα του στενότερου ορισμού της αγοράς αυτής παραμένει συνήθως ανοικτό.
24. Σύμφωνα με τη Γνωστοποίηση, η δραστηριότητα των συμμετεχουσών επιχειρήσεων εντάσσεται στην ευρύτερη αγορά των κτηματομεσιτικών υπηρεσιών, «[...]», θεωρώντας ότι οποιοσδήποτε ορισμός και εάν ακολουθηθεί δεν προκύπτουν ζητήματα από την υπό κρίση Συναλλαγή²⁸.
25. Στην εν λόγω αγορά υφίσταται οριζόντια επικάλυψη, καθώς δραστηριοποιείται η ΠΡΟΜΗΘΕΑΣ, η οποία εκμεταλλεύεται εμπορικά τρία επιχειρηματικά ακίνητα κυριότητάς της στην Αθήνα, ενώ και ως προς τις λοιπές εταιρίες του [...] (πρόκειται για τις εταιρίες [...], [...], [...], [...] και [...]) που δραστηριοποιούνται στην αγορά, η δραστηριοποίησή τους χαρακτηρίζεται, κατά τα αναφερόμενα στη Γνωστοποίηση, ως περιορισμένη και δευτερεύουσα²⁹.

IV.B Σχετική Γεωγραφική Αγορά

26. Αναφορικά με τη γεωγραφική έκταση των σχετικών αγορών, σημειώνονται τα ακόλουθα ανά αγορά:

---

²³ Βλ. ενδεικτικά αποφάσεις ΕΕ COMP/ M. 5445 – MYTILINEOS/ MOTOR OIL/ CORINTHOS POWER, COMP/ M. 3653 – SIEMENS/ VATHECH & COMP/ M. 3650 – SIEMENS/ NEMHOLDING.

²⁴ Βλ. παρ. 99 Γνωστοποίησης.

²⁵ Βλ. σχετικά κατωτέρω, υπό Ενότητα «Μερίδια Αγοράς».

²⁶ Βλ. ενδεικτικά την απόφαση ΕΕ COMP/ M. 1975 – DEUTSCHE BANK/ EUROBANK/ LAMDA DEVELOPMENT/ JV.

²⁷ Βλ. ενδεικτικά την υπ' αριθ. 685/2019 Απόφαση ΕΑ.

²⁸ Βλ. παρ. 103 Γνωστοποίησης.

²⁹ Βλ. παρ. 100 Γνωστοποίησης.

27. **α) Αγορά πρωτογενούς προμήθειας φυσικού αερίου:** Η εν λόγω αγορά έχει κριθεί ως εθνική ή περιφερειακή. Συναφώς, ως σχετική γεωγραφική αγορά δύναται να ορισθεί, σύμφωνα και με τη Γνωστοποιούσα³⁰, αλλά και την υφιστάμενη εθνική νομολογία³¹, η ελληνική επικράτεια. Όπως αναφέρει η Γνωστοποιούσα πάντως, η ΕΕ σε σειρά αποφάσεων της έχει αφήσει το θέμα του ορισμού της σχετικής γεωγραφικής αγοράς ανοικτό³². Αντίστοιχη προσέγγιση θα μπορούσε να ακολουθηθεί και εν προκειμένω, καθώς η αξιολόγηση της παρούσας συναλλαγής δεν θα μεταβληθεί υπό οποιοδήποτε ορισμό της αγοράς.
28. **β) Αγορά λιανικής προμήθειας φυσικού αερίου:** Όπως αναφέρει και η Γνωστοποιούσα³³, η εν λόγω αγορά θεωρείται ότι εκτείνεται γεωγραφικά στο σύνολο της ελληνικής επικράτειας.
29. **γ) Αγορά κατασκευής μονάδων παραγωγής ηλεκτρικής ενέργειας:** Η αγορά αυτή έχει ορισθεί από γεωγραφική άποψη ως εθνική από την ΕΑ³⁴. Πράγματι, ενώ οι διαγωνισμοί που προκηρύσσονται για τα έργα αυτά είναι διεθνείς, εντούτοις οι ελληνικές εταιρίες διαθέτουν πιο εξειδικευμένη εμπειρία στην τοπική αγορά και αμεσότερη/ οικονομικότερη πρόσβαση στους αναγκαίους πόρους (συνεργεία, εργατικό δυναμικό, μηχανολογικό εξοπλισμό). Με τα δεδομένα αυτά, εκτιμάται ότι είναι οικονομικά και λειτουργικά ευκολότερο για μια ελληνική τεχνική εταιρία να καταθέσει ανταγωνιστική προσφορά και να υλοποιήσει ένα έργο εντός Ελλάδος, σε σύγκριση με μια αντίστοιχη εταιρία του εξωτερικού. Ως εκ τούτου, η γεωγραφική αγορά ορίζεται ως το σύνολο της ελληνικής επικράτειας.
30. **δ) Αγορά παραγωγής και προμήθειας ηλεκτρικής ενέργειας:** Η εν λόγω αγορά ορίζεται γεωγραφικά ως εθνική και περαιτέρω διακρίνεται σε δύο επιμέρους αγορές, το Διασυνδεδεμένο Σύστημα, που περιλαμβάνει την ηπειρωτική Ελλάδα και ένα μέρος των νησιών της χώρας, και το Μη Διασυνδεδεμένο Σύστημα, που περιλαμβάνει το σύνολο σχεδόν των νησιών της χώρας που δε συμμετέχουν στον Ημερήσιο Ενεργειακό Προγραμματισμό και βασίζονται σε αυτόνομους πετρελαϊκούς σταθμούς παραγωγής ηλεκτρικής ενέργειας και μονάδες ΑΠΕ.
31. **ε) Αγορά κατασκευής έργων:** Τόσο η ΕΕ όσο και η ΕΑ θεωρούν ότι η γεωγραφική αγορά εκτείνεται σε εθνικό επίπεδο και εν προκειμένω στο σύνολο της ελληνικής επικράτειας, καθώς θεωρείται ακόμη σπάνιο σε μη – εθνικές επιχειρήσεις να αναλαμβάνουν έργα κατασκευής σε χώρες στις οποίες δεν είναι εγκατεστημένες^{35,36}.
32. **στ) Αγορά κτηματομεσιτικών υπηρεσιών:** Τόσο η ΕΕ όσο και η ΕΑ έχουν αφήσει στις αποφάσεις τους το ζήτημα της ακριβούς γεωγραφικής οριοθέτησης της αγοράς

³⁰ Βλ. παρ. 84 Γνωστοποίησης.

³¹ Βλ. τις υπ' αριθ. 723/2020 και 682/2018 Αποφάσεις της ΕΑ.

³² Βλ. παρ. 84 Γνωστοποίησης.

³³ Βλ. παρ. 86 Γνωστοποίησης.

³⁴ Βλ. τις υπ' αριθ. 577/2013, 694/2019, 740/2021 και 747/2021 Αποφάσεις ΕΑ.

³⁵ Στις περιπτώσεις μεγάλων κατασκευαστικών έργων είναι εξάλλου χαρακτηριστικό ότι στις κοινοπραξίες περιλαμβάνονται κατά κανόνα και εγχώριες επιχειρήσεις.

³⁶ Βλ. ενδεικτικά τις αποφάσεις ΕΕ COMP/ M.4867 – SACYR/ VALLEHERMOSO EIFFAGE, COMP/ M.4249 – ABERTIS/ AUTOSTRADE, COMP/ M.4087 – EIFFAGE/ MACQAUURIE/ APRR, COMP/ M.1157 – SNANSKA/ SCANCEM, COMP/ M.874 – AMEC/ FIANCIERE SPIE BATIGNOLLES/ SPIE BATIGNOLLES.

αυτής ανοικτό³⁷. Ειδικότερα, η ΕΕ εξέτασε το ενδεχόμενο ορισμού της αγοράς είτε ευρύτερα σε εθνικό επίπεδο είτε στενότερα σε επίπεδο περιφερειών, πόλεων, δήμων ή και στενότερα, εντέλει όμως άφησε την ακριβή οριοθέτηση ανοικτή, καθώς δεν προέκυπταν αντι- ανταγωνιστικές επιπτώσεις. Ομοίως και η ΕΑ έχει κρίνει ότι, ενόψει της φύσης των εν λόγω υπηρεσιών και του σχετικού εθνικού νομοθετικού πλαισίου, η γεωγραφική αγορά δύναται να οριοθετηθεί ως εθνικής εμβέλειας, αφήνοντας όμως και αυτή το ζήτημα της ακριβούς γεωγραφικής οριοθέτησης ανοικτό.

33. Εν κατακλείδι, στις κατωτέρω αγορές η συναλλαγή οδηγεί σε οριζόντιες επικαλύψεις, αλλά το συνδυασμένο μερίδιο αγοράς των μερών είναι <15%:
- αγορά κατασκευής μονάδων παραγωγής ηλεκτρικής ενέργειας (τυπική επικάλυψη),
  - αγορά κατασκευής έργων (δημοσίων και ιδιωτικών) (τυπική επικάλυψη),
  - αγορά κτηματομεσιτικών υπηρεσιών.
34. Συναφώς, στις κατωτέρω αγορές η συναλλαγή οδηγεί σε κάθετες σχέσεις, αλλά το ατομικό ή συνδυασμένο μερίδιο αγοράς των μερών είναι <25%:
- αγορά λιανικής προμήθειας φυσικού αερίου (ανάντη - ΠΡΟΜΗΘΕΑΣ) και αγορά παραγωγής και προμήθειας ηλεκτρικής ενέργειας (κατάντη – Όμιλος Κοπελούζου),
  - αγορά κατασκευής μονάδων παραγωγής ηλεκτρικής ενέργειας (ανάντη – αμφοτέρω μέρη) και αγορά παραγωγής και προμήθειας ηλεκτρικής ενέργειας (κατάντη – Όμιλος Κοπελούζου)
35. Για τις υπόλοιπες αγορές που αναλύθηκαν ανωτέρω, στις οποίες δεν υφίσταται οριζόντια επικάλυψη ή κάθετη σχέση, παρέλκει η περαιτέρω εξέταση.
36. Ειδικότερα και σε σχέση με τις ανωτέρω αναφερόμενες σχετικές αγορές:
37. **α)** Στις αγορές εισαγωγής και πρωτογενούς χονδρικής διάθεσης φυσικού αερίου και στην αγορά λιανική προμήθειας φυσικού αερίου, με τις επιμέρους υπο - διακρίσεις αυτής, δραστηριοποιείται μόνον η ΠΡΟΜΗΘΕΑΣ και ως εκ τούτου, δεν υφίστανται οριζόντιες επικαλύψεις.
38. **β)** Στην αγορά κατασκευής μονάδων παραγωγής ηλεκτρικής ενέργειας υφίσταται τυπικά οριζόντια επικάλυψη, ωστόσο η ΠΡΟΜΗΘΕΑΣ δεν έχει καθόλου δραστηριοποίηση κατά την τελευταία πενταετία, ενώ και η δραστηριοποίηση των λοιπών εταιριών του [...] είναι αμελητέα.
39. **γ)** Η αγορά παραγωγής και εμπορίας ηλεκτρικής ενέργειας, στην οποία, κατά τα προαναφερόμενα, δραστηριοποιούνται εταιρίες του [...], αποτελεί καθέτως συνδεδεμένη αγορά με την αγορά προμήθειας φυσικού αερίου, στην οποία δραστηριοποιείται η ΠΡΟΜΗΘΕΑΣ. Σε καμία εκ των αγορών αυτών εντούτοις, τα μερίδια αγοράς των δραστηριοποιούμενων επιχειρήσεων δεν υπερβαίνουν το 25%.
40. **δ)** Στην αγορά κατασκευής έργων (δημοσίων και ιδιωτικών) υφίσταται τύποις μόνο οριζόντια επικάλυψη, δεδομένης της μη δραστηριοποίησης της ΠΡΟΜΗΘΕΑΣ κατά την τελευταία πενταετία, και της σε κάθε περίπτωση αμελητέας δραστηριοποίησης των λοιπών εταιριών του [...].
41. **ε)** Στην αγορά κτηματομεσιτικών υπηρεσιών υφίσταται μεν οριζόντια επικάλυψη,

³⁷ Βλ. παρ. 102 Γνωστοποίησης.

λόγω της δραστηριότητας, κατά τα ανωτέρω της ΠΡΟΜΗΘΕΑΣ και λοιπών εταιριών του [...], πλην όμως η δραστηριότητα τόσο της ΠΡΟΜΗΘΕΑΣ όσο και των λοιπών εταιριών του [...] χαρακτηρίζεται, κατά τα αναφερόμενα στη Γνωστοποίηση³⁸, ως περιορισμένη και δευτερεύουσα, σε μια αγορά ιδιαίτερα κατακερματισμένη και με πλήθος δραστηριοποιούμενων φυσικών και νομικών προσώπων³⁹.

V. ΜΕΡΙΔΙΑ ΑΓΟΡΑΣ

42. **α) Αγορά λιανικής προμήθειας φυσικού αερίου:** Η ΠΡΟΜΗΘΕΑΣ στο σύνολο της εν λόγω αγοράς έχει σχεδόν μηδενικά μερίδια τόσο για το 2021 όσο και για το 2022⁴⁰. Συγκεκριμένα το μερίδιο αγοράς της στη λιανική αγορά αερίου στην ελληνική επικράτεια το έτος 2021 βάσει του πλήθους των παροχών είναι μηδενικό και [0-5]% βάσει του όγκου κατανάλωσης. Τα μερίδια παραμένουν αμετάβλητα κατά το έτος 2022.
43. Χαμηλά είναι τα μερίδια αγοράς της ΠΡΟΜΗΘΕΑΣ και στις επιμέρους υπο-αγορές της λιανικής προμήθειας σε ηλεκτροπαραγωγούς, που με βάση τις εκτιμήσεις της Γνωστοποιούσας⁴¹, το μερίδιο αγοράς της ανέρχεται σε περίπου [5-15]% για τα έτη 2017-2021, ενώ το πρώτο εννεάμηνο του 2022 σημείωσε σημαντική πτώση και εκτιμάται ότι ανέρχεται σε περίπου [0-5]%.
44. Στην περίπτωση της αγοράς λιανικής προμήθειας σε βιομηχανικούς πελάτες, το μερίδιο αγοράς της ΠΡΟΜΗΘΕΑΣ σημειώνει πτώση κατά την τελευταία πενταετία και εκτιμάται ότι ανήλθε σε [0-5]% το 2021 και [5-15]% το 2022⁴².
45. **β) Αγορά κατασκευής μονάδων παραγωγής ηλεκτρικής ενέργειας:** Όπως αναφέρει η Γνωστοποιούσα⁴³, οι εταιρίες ΠΡΟΜΗΘΕΑΣ και [...] ([...])⁴⁴ δεν έχουν εκτελέσει κανένα έργο σχετικό με την εν λόγω αγορά κατά την τελευταία πενταετία, τα δε έργα που έχουν εκτελεσθεί από τις εταιρίες [...] και [...] ([...]) έχουν συνολική εγκατεστημένη ισχύ [...], όταν η συνολική εγκατεστημένη ισχύς των ΑΠΕ στην ελληνική επικράτεια ανέρχεται σε [...]. Ως εκ τούτου, κατά τη Γνωστοποιούσα⁴⁵, το

³⁸ Βλ. παρ. 115 επ. Γνωστοποίησης.

³⁹ Βλ. και την υπ' αριθ. 753/2021 Απόφαση ΕΑ.

⁴⁰ Με βάση τα στοιχεία της ΡΑΕ, η οποία βασίζει τους υπολογισμούς της στα απολογιστικά στοιχεία των Διαχειριστών του Φυσικού Αερίου. Βλ. την υπ' αριθ. πρωτ. 1148/3.2.2023 επιστολή της ΡΑΕ.

⁴¹ Βλ. παρ. 110 Γνωστοποίησης.

⁴² Με βάση τους υπολογισμούς από την Υπηρεσία επί τη βάσει των συνολικών πωληθειών ποσοτήτων φυσικού αερίου και των πωληθειών από την ΠΡΟΜΗΘΕΑΣ ποσοτήτων, όπως οι ποσότητες αυτές προσκομίσθηκαν από την Γνωστοποιούσα με την υπ' αριθ. πρωτ. 959/31.1.2023 επιστολή της παροχής στοιχείων.

⁴³ Βλ. παρ. 124 επ. Γνωστοποίησης, όπου αναφέρεται, μεταξύ άλλων, για λόγους πληρότητας ότι η [...] έχει αναλάβει δυνάμει σύμβασης με την εταιρία με την επωνυμία «[...]» την κατασκευή της [...], της οποίας η εγκατεστημένη ισχύς αναμένεται να είναι [...], με τις ρητές, ωστόσο, επισημάνσεις ότι δεν έχει ληφθεί ακόμα επενδυτική απόφαση και δεν έχει εκκινήσει η σχετική κατασκευή του έργου, η οποία αναμένεται να ξεκινήσει το 2024 και ότι πάντως εν τη απουσία σχετικής δραστηριότητας της Προμηθέας Gas, παρέλκει η οποιαδήποτε αξιολόγηση του έργου αυτού εν προκειμένω.

⁴⁴ Για λόγους πληρότητας σημειώνεται επιπροσθέτως ότι η [...] έχει αναλάβει την τελευταία πενταετία την εκτέλεση περιφερειακών έργων που υπάγονται μεν στον κλάδο της ηλεκτρικής ενέργειας, αλλά όχι στην αγορά της κατασκευής μονάδων παραγωγής ηλεκτρικής ενέργειας και σε κάθε περίπτωση, η εν λόγω δραστηριότητα είναι περιορισμένη.

⁴⁵ Βλ. παρ. 125 της Γνωστοποίησης.

μερίδιο αγοράς των εν λειτουργία έργων του Ομίλου εκτιμάται ότι υπολείπεται του [5-15]%, ενώ και η αγορά, ενόψει της δραστηριοποίησης μεγάλου αριθμού εταιριών, πολλοί εκ των οποίων δραστηριοποιούνται σε τοπικό μόνο επίπεδο, είναι κατακερματισμένη⁴⁶.

46. **γ) Αγορά παραγωγής και προμήθειας ηλεκτρικής ενέργειας:** Η παραγόμενη από τον [...] ενέργεια είναι συνολικής ισχύος περί τα [...], ήτοι είναι εξαιρετικά περιορισμένη (<[0-5]%), λαμβανομένου υπόψη ότι η συνολική εγκατεστημένη ισχύς των ΑΠΕ στη χώρα μας ανέρχεται σε [...] περίπου.
47. **δ) Αγορά κατασκευής έργων:** Στην εν λόγω αγορά, στην οποία, σύμφωνα με τη Γνωστοποιούσα⁴⁷, εντάσσονται και οι κατασκευές έργων υποδομών φυσικού αερίου και οι κατασκευές έργων ηλεκτρικής ενέργειας (που δεν συνιστούν κατασκευή μονάδων ηλεκτροπαραγωγής), η ΠΡΟΜΗΘΕΑΣ δεν έχει εκτελέσει κανένα σχετικό έργο την τελευταία πενταετία⁴⁸, ενώ και η [...] έχει περιορισμένη δραστηριοποίηση έχοντας εκτελέσει [...] ^{49, 50}.
48. **ε) Αγορά κτηματομεσιτικών υπηρεσιών:** Όπως επισημαίνεται στη Γνωστοποίηση⁵¹, η δραστηριοποίηση της ΠΡΟΜΗΘΕΑΣ αποτελεί τη βασική κτηματομεσιτική δραστηριότητα του [...]. Χαρακτηρίζεται πάντως από τη Γνωστοποιούσα αυτή η δραστηριότητα, λαμβανομένου υπόψη και του μεγέθους της αγοράς και του πλήθους των φυσικών και νομικών προσώπων που δραστηριοποιούνται σε αυτήν, ως αμελητέα και δευτερεύουσας σημασίας⁵². Το συμπέρασμα αυτό δεν μεταβάλλεται ακόμη και στην περίπτωση που υιοθετηθεί ο στενότερος ορισμός της αγοράς ως αγοράς απόκτησης και εκμετάλλευσης ακινήτων μέσω ενεργειών εκμίσθωσής τους (real estate rental), που από γεωγραφική άποψη αποτελεί περιφερειακή (και όχι εθνική αγορά), καθώς και στην περίπτωση αυτή ο αριθμός των φυσικών και νομικών προσώπων που δραστηριοποιούνται εξακολουθεί να είναι μεγάλος και αντίστοιχα περιορισμένη η δράση του [...] και επομένως η Γνωστοποιούσα εκτιμά ότι παρέλκει η περαιτέρω εξέταση τυχόν επιπτώσεων της Συναλλαγής στην αγορά αυτή⁵³ και σημειώνει ότι και μετά τη συναλλαγή, η νέα οντότητα θα συνεχίσει να δέχεται σημαντική ανταγωνιστική πίεση από ανταγωνιστές της στην Ελλάδα⁵⁴.

⁴⁶ Βλ. σχετικά την υπ' αριθ. 747/2021 Απόφαση ΕΑ.

⁴⁷ Βλ. παρ. 95 επ. και 120 επ. Γνωστοποίησης.

⁴⁸ Για λόγους πληρότητας πάντως σημειώνεται ότι στις 17 Νοεμβρίου 2022 κοινοπραξία των εταιριών ΠΡΟΜΗΘΕΑΣ [...] και [...] υπέγραψε σύμβαση με τον ΔΕΣΦΑ για το έργο που αφορά στην «[...]» με έναρξη κατασκευής [...] και ολοκλήρωση το [...].

⁴⁹ Συγκεκριμένα [...].

⁵⁰ [...].

⁵¹ Βλ. παρ. 115 της Γνωστοποίησης.

⁵² Βλ. παρ. 115 Γνωστοποίησης.

⁵³ Βλ. παρ. 117 Γνωστοποίησης.

⁵⁴ Βλ. παρ. 119 Γνωστοποίησης. Πράγματι, όπως αναφέρεται και στην υπ' αριθ. 753/2021 Απόφαση ΕΑ. «η αγορά απόκτησης, διατήρησης, διαχείρισης και εκμίσθωσης ακίνητης περιουσίας είναι αναπτυσσόμενη, απολύτως δυναμική και χωρίς εμπόδια εισόδου, δραστηριοποιείται δε ήδη ικανός αριθμός εταιριών, μεσιτικά γραφεία και ανώνυμες εταιρίες επενδύσεων ακίνητης περιουσίας (Α.Ε.Ε.Α.Π.), οι περισσότερες από τις οποίες είναι θυγατρικές ή συγγενείς εταιρίες μεγάλων ομίλων (Όμιλος Λάτση/ LAMDA DEVELOPMENT, ΕΤΕ/ ΕΘΝΙΚΗ ΑΚΙΝΗΤΩΝ, EUROBANK/ EFG EUROBANK PROPERTIES, ΤΡΑΠΕΖΑ ΠΕΙΡΑΙΩΣ/ ΠΕΙΡΑΙΩΣ ΕΛΛΗΝΙΚΑ ΑΚΙΝΗΤΑ, ALPHA, ΟΤΕ κ.λ.π.)».

VI. ΟΥΣΙΑΣΤΙΚΗ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ ΤΗΣ ΣΥΓΚΕΝΤΡΩΣΗΣ

49. Εν προκειμένω, απουσία επηρεαζόμενων, κατά τα ανωτέρω, αγορών, λαμβανομένης δε περαιτέρω υπόψη αφενός της περιορισμένης δραστηριοποίησης των συμμετεχουσών επιχειρήσεων στις σχετικές αγορές, έτσι ώστε να μην τίθεται θέμα δημιουργίας ή ενίσχυσης ατομικής δεσπόζουσας θέσης και αφετέρου ότι πρόκειται για μεταβολή της ποιότητας του ελέγχου επί της Εταιρίας – Στόχου από κοινό σε αποκλειστικό, η οποία δεν αναμένεται να επιφέρει ουδεμία μεταβολή στη δομή και στις συνθήκες ανταγωνισμού στις σχετικές αγορές⁵⁵, παρέλκει η περαιτέρω αξιολόγηση των επιπτώσεων της συναλλαγής. Συναφώς, από τα στοιχεία του φακέλου της παρούσας συγκέντρωσης δεν προκύπτουν διαγώνιες επιπτώσεις (conglomerate effects).

ΓΙΑ ΤΟΥΣ ΛΟΓΟΥΣ ΑΥΤΟΥΣ

Η Επιτροπή Ανταγωνισμού, σε Τμήμα, ομόφωνα εγκρίνει, κατ' άρθρο 8 παρ. 3 του Ν. 3959/2011, την υπ' αριθ. πρωτ. 255/11.01.2023 γνωστοποιηθείσα συγκέντρωση, που αφορά την απόκτηση αποκλειστικού ελέγχου από την «ΠΥΡΣΟΣ ΑΝΩΝΥΜΗ ΕΤΑΙΡΕΙΑ ΣΥΜΜΕΤΟΧΩΝ» επί της «ΠΡΟΜΗΘΕΑΣ GAS ΑΝΩΝΥΜΗ ΕΛΛΗΝΟΡΩΣΙΚΗ- ΚΑΤΑΣΚΕΥΑΣΤΙΚΗ – ΕΜΠΟΡΙΚΗ – ΤΕΧΝΙΚΗ ΚΑΙ ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΚΗ ΕΤΑΙΡΕΙΑ», δεδομένου ότι η εν λόγω συγκέντρωση, παρ' ότι εμπίπτει στο πεδίο εφαρμογής της παραγράφου 1 του άρθρου 6 Ν. 3959/2011, δεν προκαλεί σοβαρές αμφιβολίες, ως προς το συμβατό αυτής με τις απαιτήσεις λειτουργίας του ανταγωνισμού στις επιμέρους αγορές στις οποίες αφορά.

Η απόφαση εκδόθηκε την **22^α Φεβρουαρίου 2023**.

---

⁵⁵ Βλ. ενδεικτικά την υπ' αριθ. 673/2018 Απόφαση ΕΑ και την νομολογία στην οποία παραπέμπει. Κατά κανόνα, οι μεταβολές από κοινό σε αποκλειστικό έλεγχο δεν εγείρουν ανησυχίες, ιδίως στις περιπτώσεις που δεν υφίστανται ενδείξεις ότι η απόκτηση του αποκλειστικού ελέγχου θα οδηγήσει αφεαυτή σε σημαντική αλλαγή στις ανταγωνιστικές συνθήκες στην αγορά.

**ΠΡΟΣ ΔΗΜΟΣΙΕΥΣΗ
ΣΤΗΝ ΕΦΗΜΕΡΙΔΑ
ΤΗΣ ΚΥΒΕΡΝΗΣΕΩΣ**

Η απόφαση να δημοσιευθεί στην Εφημερίδα της Κυβέρνησης, σύμφωνα με το άρθρο 27 παρ. 1 του ν. 3959/2011.

Η Προεδρεύουσα

Χαρίκλεια Νικολοπούλου

Ο Συντάκτης της Απόφασης

Παναγιώτης Φώτης

Η Γραμματέας

Ευαγγελία Ρουμπή